

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Jordbruksverket

Yttrande över förslag till ny föreskrift avseende den statistiska undersökningen Trädgårdsundersökningen 2023

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Jordbruksverket föreslår en ny föreskrift *Statens jordbruksverks föreskrifter om statistisk undersökning av näringsidkares odling av trädgårdsväxter* som bemyndigas av 15 § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Förslaget innebär att alla kända svenska företag som bedriver trädgårdsodling med en odlingsyta på friland om minst 2 500 kvadratmeter, eller en odlingsyta i växthus om minst 200 kvadratmeter ska lämna in uppgifter till den statistiska undersökningen.

Föreskriften föreslås träda i kraft den 1 januari 2024 och gäller till och med den 30 juni 2024.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Förslagsställaren uppger att föreskriften har tre huvudsakliga syften

- att rapportera in förordningsstyrd skörde- och arealstatistik för trädgårdsodling och permanenta grödor till EU,
- att publicera svensk officiell statistik för statistikområdet trädgårdsodling, och
- att uppdatera lantbruksregistret.

Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 543/2009 är Sverige skyldigt att årligen rapportera in statistik över skördade mängder och odlade arealer för trädgårdsgrödor till EU:s statistikmyndighet Eurostat. För att uppfylla det svenska åtagandet genomförs vart tredje år "Trädgårdsundersökningen", där alla kända svenska trädgårdsföretag lämnar uppgifter om all sin trädgårdsodling. Vissa uppgifter som samlas in används även för rapportering enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2018/1091 om integrerad statistik över jordbruksföretag.

Förslagsställaren menar att det för att kunna säkerställa kvaliteten i den årliga statistik som levereras till Eurostat är avgörande att "Trädgårdsundersökningen" omfattar såväl alla odlare som alla grödor. Den stora omfattningen och täckningen gör det möjligt att bara genomföra "Trädgårdsundersökningen" vart tredje år och att under de mellanliggande åren enbart hämta in data från ett litet urval företag och för ett fåtal grödor. Kvaliteten på dessa mellanliggande års undersökningar är dock helt beroende av att resultaten från totalundersökningen är rättvisande för hela den svenska odlingen.

Vidare uppges att "Trädgårdsundersökningen" också utgör grunden för den enda detaljerade svenska officiella statistiken om trädgårdsodling. För att kunna leverera de uppgifter som efterfrågas av myndigheter, rådgivare, branschorganisationer och allmänhet med tillfredsställande kvalitet och precision krävs en totalundersökning där en mycket hög andel av trädgårdsföretagen lämnar in uppgifter om sin verksamhet.

Lantbruksregistret innehåller uppgifter om alla kända svenska lantbrukare och fyller en rad olika funktioner, bland annat som urvalsram för de flesta statistiska undersökningarna inom jordbruksområdet. "Trädgårdsundersökningen" är avgörande för att uppdatera detta register med aktuella uppgifter för trädgårdsföretagen.

Av erfarenhet anger Jordbruksverket att föreskriftsstyrda undersökningar har en markant högre svarsfrekvens än frivilliga undersökningar. Hög svarsfrekvens är en avgörande faktor för att undersökningen ska uppfylla de tre huvudsyftena på ett tillfredsställande sätt.

Regelrådet bedömer att det framgår mot vilken bakgrund förslaget lämnas och vilket syfte det avser uppfylla. Beskrivningen är tillräckligt tydlig.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslaget bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Förslagsställaren uppger att ett alternativ skulle vara att samla in information från befintliga register eller administrativa system. Det finns dock mycket få uppgifter om trädgårdsodling tillgängliga i nuvarande register och administrativa system. Inget av de uppsatta målen skulle därför kunna uppnås genom en sådan metod.

Ett annat alternativ skulle vara frivilligt uppgiftslämnande. Förslagsställaren menar dock att erfarenhet från tidigare undersökningar visar att ett frivilligt lämnande av uppgifter skulle leda till ett ökat bortfall av svarande, eftersom många odlare inte vill lämna uppgifter om det inte krävs. Detta skulle i sin tur medföra en väsentlig minskning av undersökningens kvalitet och risk för att ett eller flera av undersökningens mål inte skulle uppnås. Ett frivilligt uppgiftslämnande skulle också innebära ett påtagligt merarbete och ökade kostnader för påminnelser och telefonintervjuer för att få in uppgifter i tillräcklig utsträckning från odlarna.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslagsställaren presenterar två alternativa lösningar och motiverar varför dessa valts bort. Av konsekvensutredningen framgår vidare att det till viss del krävs en reglering för att Sverige ska kunna uppfylla sina skyldigheter gentemot EU.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av alternativa lösningar och effekterna av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Förslagsställaren uppger att regleringen följer EU:s regelverk enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 543/2009, samt enligt ESS-avtal för insamling av statistik för prydnadsväxter. För att kunna producera svensk officiell statistik med tillfredsställande kvalitet och täckning sträcker sig dock regleringen något längre än EU:s regelverk kräver.

Den rådande förordningen och gentlemenavtalen kräver bara att arealer och skördar för respektive trädgårdsgröda redovisas till Eurostat. I den reglerade undersökningen ställs även frågor om energiförbrukning i växthus, sysselsättning, växthusinnehav och växthusinventarier samt användning av växtskyddsmedel i växthus. De flesta av dessa uppgifter har samlats in som en del av den officiella statistiken sedan 1972 och ingår bland annat i analyser av växthusodlingens miljö- och klimatpåverkan, trädgårdsodlingens utveckling och investeringar och nu senast växthusodlingens behov av energistöd.

Att enbart samla in de variabler som krävs av EU-regleringarna skulle innebära en påtagligt minskad uppgiftslämnarbörda – framför allt för växthusodlarna, som utgör ungefär en fjärdedel av de berörda företagen. En sådan reducerad undersökning skulle dock leda till en betydande försämring av möjligheten att analysera trädgårdsodlingen ur annat än rent produktionsmässiga aspekter. Faktorer som klimatpåverkan, användning av bekämpningsmedel, sysselsättning, demografi, investeringar och energiförbrukning skulle inte längre kunna utvärderas på ett enkelt och kvalitetssäkrat sätt, vilket skulle drabba såväl myndigheter som branschorganisationer och forskning.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslagsställaren redogör för vilka EU-rättsliga bestämmelser som är aktuella och vilka skyldigheter dessa medför. Det finns också en motivering till varför man valt att gå utöver vad som krävs enligt EU-rätten.

Regelrådet finner att redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Föreskriften föreslås träda i kraft den 1 januari 2024 och gäller till och med den 30 juni 2024. Förslagsställaren menar att någon särskild hänsyn till ikraftträdandet inte behövs. Undersökningen skickas ut under en period av relativt låg arbetsbelastning för trädgårdsföretag i allmänhet (januari–mars). I de fall då trädgårdsföretagen av särskilda skäl inte kan svara på frågeformuläret inom utsatt tid (vid till exempel sjukdom eller dödsfall) föreskriver den föreslagna regleringen att Jordbruksverket kan besluta om att uppgifterna lämnas vid ett senare tillfälle.

Förslagsställaren uppger att den reglerade undersökningen av ekonomiska skäl inte kommer att förannonseras. Uppgiftslämnarna får utförliga skriftliga anvisningar om hur undersökningen ska fyllas i. Jordbruksverket kommer att ha kontinuerlig telefonbemanning under kontorstid för att besvara frågor eller ta in uppgifter. På samma sätt kommer företagarna snabbt kunna få stöd och hjälp via e-post.

Regelrådet bedömer att förslagsställaren motiverat val av tidpunkt för ikraftträdande och varför det inte finns något behov av speciella informationsinsatser.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Förslagsställaren uppger att regleringen kommer att omfatta alla kända svenska företag som bedriver trädgårdsodling med en odlingsyta på friland om minst 2 500 kvadratmeter, eller en odlingsyta i växthus om minst 200 kvadratmeter. Föreskriften berör cirka 3 600 företag verksamma inom yrkesmässig odling av köksväxter, bär, frukt eller prydnadsväxter. De berörda företagen hade år 2020 i genomsnitt 1,7 heltidssysselsatta personer inom trädgårdsverksamheten och är huvudsakligen små till medelstora företag.

Regelrådet finner att redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Förslagsställaren uppger att regleringen innebär en tidsmässig kostnad förknippad med ifyllandet av ett frågeformulär. Regleringen medför inte några sociala eller miljömässiga konsekvenser utöver pappersåtgång och posthantering för cirka 3 600 postutskick.

Uppgiftslämnarbördan har beräknats med hjälp av Tillväxtverkets beräkningsverktyg "Regelräknaren". Blanketten beräknas ta i genomsnitt 24 minuter att fylla i för de berörda företagen. Tiden beror dock på hur varierande verksamhet företaget har. För företag med stor bredd i sin verksamhet kommer blanketten att ta mer tid i anspråk, medan den för de flesta företagen (som bedriver odling med ett fåtal inriktningar) kommer att ta betydligt kortare tid att fylla i. Baserat på en månadslön om 37 900 kronor beräknas den genomsnittliga administrativa kostnaden för de enskilda företagen bli 58 kronor, medan den totala administrativa årskostnaden för samtliga företag beräknas bli 209 000 kronor.

Förslagsställaren menar att alternativet att använda nuvarande register och administrativa system skulle inte innebära några kostnader för företagen, utöver de kostnader som tidigare uppgiftslämnande inneburit.

Alternativet med frivilligt uppgiftslämnande skulle innebära samma genomsnittliga tidsåtgång och kostnad för de enskilda företagen, även om totalkostnaden skulle bli något mindre eftersom färre företag skulle välja att genomföra undersökningen. Kostnaden för insamling uppskattas däremot stiga med cirka 25 % i ett sådant scenario.

Vid sidan av den administrativa kostnaden förknippad med ifyllandet av blanketten, medför regleringen inga kostnader eller förändringar i verksamheten.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslagsställaren har gjort en uppskattning av hur stor den administrativa kostnaden kan komma att bli för varje företag. Det framgår hur förslagsställaren har kommit fram till den angivna kostnaden, men inte hur man kommit fram till att det i genomsnitt skulle ta 24 minuter att fylla i blanketten. Enligt Regelrådets uppfattning vore det önskvärt att konsekvensutredningen även innehöll information om hur man beräknat den genomsnittliga tidsåtgången för att fylla i undersökningen.

Regelrådet finner dock att redovisningen av påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet är godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställaren menar att företagens konkurrensförhållanden påverkas i mycket liten utsträckning av regleringen, då undersökningen riktar sig till samtliga svenska trädgårdsföretag och är en följd av en EU-reglering, vilket innebär att liknande företag i såväl Sverige som övriga EU-anslutna länder påverkas på likartade sätt. Undersökningen genomförs också under en period på året då arbetsintensiteten i trädgårdsodlingen är relativt liten.

Regelrådet finner att redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Förslagsställaren menar att regleringen i viss mån kan påverka företagens förtroende för myndigheter och övriga organisationer, då många trädgårdsodlare upplever att de är tyngda av administrativa uppgifter. Statistiken som produceras är dock starkt efterfrågad av branschorganisationer och enskilda företag, vilket innebär att regleringen i viss mån också gynnar företagen.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslagsställaren nämner att regleringen kan komma att påverka företagens förtroende för myndigheter och övriga organisationer med anledning av den administrativa bördan. Under det avsnitt som berör *Förslagets överensstämmelse med EU-rätten* uppger förslagsställaren att uppgiftslämnarbördan skulle minska avsevärt om man enbart efterfrågade de uppgifter som EU-rätten kräver. Under samma avsnitt anges vidare att det saknas andra möjligheter för att få in de efterfrågade uppgifterna. Regelrådet kan se att förslagsställaren har gjort en avvägning av vilka intressen som väger tyngst i det aktuella fallet.

Regelrådet finner därför att redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Förslagsställaren menar att eftersom huvuddelen av företagen som berörs är just små företag med små resurser genomsyras hela undersökningens utformning och genomförande av hänsyn till dessa företag. Undersökningen och anvisningarna har i så stor mån som möjligt förenklats och utformats för att underlätta för de svarande.

Uppgifterna kommer att kunna lämnas in via internet eller en postad enkät. Företagarna kommer under kontorstid att kunna få hjälp med att fylla i blanketten via telefon och epost. De små företagen har oftast också en mer begränsad verksamhet, vilket innebär att antalet uppgifter som behöver lämnas för dessa företag generellt sett är få.

Regelrådet finner att redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Förslaget avser nya föreskrifter om att företag som bedriver trädgårdsodling av en viss omfattning ska lämna in uppgifter till den statistiska undersökningen. Regelrådet kan konstatera att samtliga punkter i konsekvensutredningen redovisas på ett godtagbart sätt och att redovisningen är tydlig och strukturerad. Regelrådet vill dock påpeka att det vore önskvärt

att förslagsställaren redogjort för hur man kommit fram till en genomsnittlig tidsåtgång om 24 minuter. Det kan också ifrågasättas om denna beräkning är rimlig eftersom det för företagen troligen inte bara handlar om att fylla i själva blanketten.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 11 oktober 2023.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjör och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Katarina Kjellström

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Katarina Kjellström
Föredragande